

פרולוג

כשהייתי ילדה קטנה נהגתי לשוטט לבדי שעות ארוכות ביער השקט שמאחורי ביתי בלואיזיאנה, שרה שירים לעצמי. ההסתובבות בחוץ מילאה אותי תחושה של חיים וסכנה. כשגדלתי, אבי ואימי רבו כל הזמן. הוא היה אלכוהוליסט. בדרך כלל הרגשתי מפוחדת בבית שלי. גם בחוץ לא היה ממש גן עדן, אבל זה היה העולם שלי. איך שלא תסתכלו על זה, גן עדן או גיהנום - זה היה לגמרי שלי.

לפני שהייתי חוזרת הביתה, הייתי עוברת בשביל המוביל אל בית השכנים, דרך חצר מעוצבת ובריכת שחייה. היה שם גן סלעים מלא חלוקי נחל קטנים ועדינים, שלכדו את החום ונתרו חמימים והמגע שלהם בעור שלי היה כל כך נעים. נהגתי לשכב על האבנים האלה ולהסתכל אל השמיים, כשאני מרגישה את החום מתחתי ומעליי וחושבת: אני יכולה לסלול את הדרך שלי בחיים. אני יכולה להגשים את החלומות שלי.

שם, כששכבתי על האבנים ההן, הרגשתי את אלוהים.

1

לגדל ילדים בדרום ארצות-הברית היה פעם יותר עניין של לכבד את ההורים שלך ולסתום את הפה (כיום הכללים התהפכו - זה הרבה יותר עניין של לכבד את הילדים שלך). בבית שלי אסור היה שלא להסכים עם ההורה. לא משנה עד כמה המצב נהיה גרוע, היה ברור שמוכרחים לשתוק. ואם לא שתקתי, היו לזה השלכות.

בספר תהילים כתוב שהלשון שלך היא החרב החדה שלך: "בְּנִי־אָדָם שְׁנִיָּהֶם חֲנִית וְחַצִּים, וְלִשׁוֹנָם חֶרֶב".
הלשון והחרב שלי היו השירה שלי.

במשך כל ילדותי שרתתי. שרתתי יחד עם הרדיו במכונית בדרך לשיעור ריקוד. שרתתי כשהייתי עצובה. לשיר היה עבורי עניין רוחני.

נולדתי במק'קומב שבמדינת מיסיסיפי, שם גם למדתי בבית הספר, וגרתי בקנטווד שבמדינת לואיזיאנה, כ־40 קילומטרים משם.

בקנטווד כולם הכירו את כולם. דלתות הבתים נותרו פתוחות, החיים החברתיים התנהלו סביב הכנסייה וסביב מסיבות שכונה שהתקיימו בחצרות הבתים, ילדים הולכשו בבגדים תואמים וכולם ידעו איך לירות ברובה. האתר ההיסטורי המרכזי של האזור היה קמפ מור, מחנה אימונים של הקונפדרציה, שהוקם על ידי ג'פרסון דייוויס. בכל שנה לקראת סוף נובמבר, בסוף השבוע שלפני חג ההודיה, נערכו

שם שחזורים היסטוריים של מלחמת האזרחים, והמראה של אנשים לבושים במדי צבא הדרום היה תזכורת לחג המתקרב. אהבתי את הימים האלה בשנה: שוקו חם, ריח האח בחדר המגורים שלנו, הצבע של עלי השלכת על הקרקע.

גרנו בבית לבנים קטן עם רצפת עץ וקירות מכוסים בטפט עם פסים ירוקים. כילדה נסענו לפארק השעשועים סוניק בניו־אורלינס, נהגתי במכוניות מתנגשות, שיחקתי כדורסל ולמדתי בבית ספר נוצרי בשם 'פארק־ליין אקדמי'.

הפעם הראשונה שממש נפעמתי ממוזיקה והרגשתי צמרמורת לאורך עמוד השרדה הייתה כששמעתי את עוזרת הבית שלנו שרה בחדר הכביסה. בדרך כלל אני הייתי זו שכיבסה וגיהצה את הכביסה המשפחתית, אבל כשהיו לנו זמנים טובים יותר מבחינה כלכלית, אימא שלי הייתה שוכרת מישהי לעזרה. העוזרת שרה מוזיקת נשמה וזו הייתה, פשוטו כמשמעו, התעוררות אל תוך עולם שלם חדש. לעולם לא אשכח את זה.

מאז ואילך הכמיהה והתשוקה שלי לשיר גדלו. לשיר זה קסם. כשאני שרה, אני מביאה את עצמי לידי ביטוי. אני יכולה להביע את עצמי באופן מוחלט. כששרים, מפסיקים להשתמש בשפת ה"היי, מה נשמע..." ואז מסוגלים לומר דברים הרבה יותר עמוקים. השירה לוקחת אותי למקום מיסטי, שבו השפה עצמה כבר לא משמעותית, מקום שבו הכול אפשרי.

כל מה שרציתי היה להיעלם מן העולם היום־יומי ולהיכנס אל אותה ממלכה שבה אוכל לבטא את עצמי מבלי לחשוב. כשנותרת לבד עם מחשבותיי, הייתי מתמלאת בדאגות ובפחדים. המוזיקה עצרה את הרעש הזה, גרמה לי להרגיש מלאת ביטחון והובילה אותי למקום של ביטוי עצמי מוחלט, כפי שרציתי להיראות ולהישמע. השירה לקחה אותי למקום של נוכחות אלוהית. כל עוד שרתי, הייתי חצי מחוץ לעולם. שיחקתי בחצר הבית כמו כל ילדה אחרת,

אבל המחשבות שלי, הרגשות והתקוות, היו במקום אחר. עברתי קשה כדי שדברים ייראו כמו שהתכוונתי. לקחתי את עצמי מאוד ברצינות כשצילמתי סרטוני וידיאו מטופשים שלי שרה שירים של מריה קארי כחצר של חברה. בגיל שמונה הייתי משוכנעת שאני בימאית. אני לא חושבת שמישהו עשה דברים כאלה בעיירה שלי. אבל אני ידעתי מה אני רוצה לראות בעולם, וניסיתי לכוון לשם. אמנים עושים דברים מסוימים ויוצרים לעצמם דמויות כי הם רוצים לברוח לעולמות רחוקים, וברייחה הייתה בדיוק הדבר שהייתי זקוקה לו. לו יכולתי, הייתי רוצה לחיות בתוך החלומות שלי, בתוך העולם הדמיוני הנפלא שלי, ולעולם לא לחשוב על המציאות. השירה גישרה בין המציאות לפנטזיה, בין העולם שבו חייתי לבין העולם שרציתי נואשות לחיות בו.

המשפחה שלי מוכת אסונות. השם האמצעי שלי, ג'ין, ניתן לי על שם אימו של אבי, אָמה ג'ין ספירס. ראיתי תמונות שלה, ואני מבינה למה כולם אמרו שאנחנו דומות. אותו שיער בלונדיני, אותו החיוך. היא נראתה צעירה מכפי גילה.

בעלה - סבא שלי, ג'ון ספירס האב - היה גבר מתעלל. ג'ין איבדה את תינוקה, ששרד רק שלושה ימים. ג'ון שלח אותה לבית החולים 'סאותאיסט לואיזיאנה', שהיה לכל הדעות מוסד פסיכיאטרי מחריד במנדווייל, שם טיפלו בה במתן ליתיום. בשנת 1966, כשהייתה בת 31, סבתו ג'ין ירתה בעצמה ברובה ציד על קבר בנה הפעוט, בדיוק שמונה שנים לאחר מותו. אני לא יכולה לדמיין את האבל שוודאי אחז בה. הדרך שבה מתארים אדם כמו ג'ון בדרום היא באמצעות ביטויים כמו "שום דבר לא היה מספיק טוב בשבילו", "פרפקציוניסט" ו"אבא מעורב מאוד". נראה לי שאני הייתי מנסחת את זה יותר בחומרה. בהיותו אוהד ספורט שרוף, הוא הכריח את אבי להתאמן עד שעבר את קו התשישות. מדי יום, כשאבי סיים את אימון הכדורסל, לא

משנה כמה רעב ועייף היה, עדיין היה חייב לקלוע לסל עוד מאה פעמים לפני שנכנס הביתה.

ג'ון היה קצין במשטרה המקומית של באטון רוז', בירת לואיזיאנה, ובסופו של דבר היו לו עשרה ילדים משלוש רעיות. וככל שאני יודעת, לאף אחד אין מילה טובה אחת לומר על 50 שנות חייו הראשונות. אפילו במשפחה שלי היה נהוג לומר שהגברים של משפחת ספירס הם צרות צרורות, במיוחד באופן שבו הם נהגו בנשים.

ג'ין לא הייתה הרעיה היחידה שג'ון שלח לבית החולים הפסיכיאטרי במנדוויל. הוא שלח לשם גם את אשתו השנייה. אחת מהאחיות למחצה של אבי סיפרה שג'ון התעלל בה מינית מאז שהייתה בת 11 ועד שברחה מהבית בגיל 16.

אבי היה בן 13 כשג'ין מתה על קבר בנה. אני יודעת שהטראומה הזו היא חלק מהאופן שבו אבי התנהג כלפיי וכלפי אחיי, משום שעבורו שום דבר מעולם לא היה טוב מספיק. אבי דחף את אחי להצטיין בספורט. הוא שתה עד אובדן חושים. פעם אחת נעלם לימים שלמים. כשאבי שתה, הוא היה הופך למרושע באופן קיצוני.

אבל ג'ון התרכך ככל שהתבגר. אני לא חוויתי את האיש האכזר שהתעלל באבי ובאחיו. הכרתי במקום זאת סבא שנראה סבלני ומתוק.

העולמות של אבי ושל אימי היו מנוגדים לגמרי זה מזה.

לפי מה שאימי סיפרה לי, אימה, סבתי ליליאן "לילי" פורטל, הגיעה ממשפחה לונדונית מעודנת ומתוחכמת. כולם ציינו שהייתה סביבה אווירה אקזוטית. אימה הייתה בריטית ואביה הגיע מהאי מלטה. אחיה היה כורך ספרים. כל בני המשפחה אהבו לנגן ולשיר.

במהלך מלחמת העולם השנייה, בערב ריקודים לחיילים, פגשה לילי את סבי, ברני ברידג'ס, חייל אמריקאי. הוא היה נהג של קצינים בכירים ואהב לנהוג מהר.

אבל היא התאכזבה כשלקח אותה איתו לאמריקה. היא דמיינה שיהיו

לה חיים דומים למה שהכירה בלונדון. כשעשתה עם בעלה הטרי את הדרך מניו-אורלינס למשק החלב שלו, הביטה החוצה מחלון מכוניתו ונדהמה עד כמה נראה עולמו ריק. "איפה כל האורות?" שאלה שוב ושוב את ברני.

לפעמים אני חושבת על לילי הנוסעת במרחבים הכפריים של לואיזיאנה, מביטה אל תוך הלילה, קולטת שהחיים המלאים שלה, התוססים, מלאי המוזיקה, המוזיאונים ומסיבות התה של אחר הצהריים, עומדים להפוך לריקים וקשים. במקום לבלות בתיאטרון ובקניית בגדים, היא עמדה לבלות את חייה תקועה בכפר, עסוקה בכישולים, בניקיונות ובחליבת פרות.

אז סבתי הסתגרה בביתה, קראה טונות של ספרים, התעסקה באופן אובססיבי בניקיונות והתגעגעה ללונדון עד יום מותה. במשפחתי סיפרו שברני לא רצה לאפשר ללילי לנסוע ללונדון משום שחשב שאם תיסע, היא לא תשוב.

אימי סיפרה שלילי הייתה כל כך מוסחת במחשבותיה, עד שהייתה לה נטייה להתחיל לנקות ולפנות את השולחן עוד בטרם סיימו כולם לאכול. כל מה שידעתי הוא שסבתי הייתה יפת תואר ואהבתי לחקות את המבטא הבריטי שלה. דיבור במבטא בריטי תמיד גורם לי שמחה, כי אז אני נזכרת בסבתא האופנתית שלי. רציתי להיות בעלת סגנון וקול מתנגן כמו שלה.

מאחר שלילי הייתה עשירה, אימי לין, אחיה סוני ואחותה סנדרה גדלו עם מה שאפשר לכנות "כפית של כסף בפה", במיוחד כשמדובר בחברה הכפרית של לואיזיאנה. למרות שהיו פרוטסטנטים, אימי למדה בבית ספר קתולי. כנעוריה היא הייתה יפהפייה עם השיער השחור הקצר שלה. היא תמיד הלכה לבית הספר כשהיא נועלת את המגפיים הגבוהים ביותר ולובשת את החצאיות הקצרות ביותר. היא הסתובבה בעיר עם חבריה ההומואים המגניבים, שלקחו אותה לסיבובים על האופנועים שלהם.

זה לא מפתיע שאבי התעניין בה. ואולי, גם משום שג'ון גרם לו להתאמן קשה עד גיחוך, אבי היה כישרון שלא ייאמן בספורט. אנשים הגיעו מרחוק לצפות בו משחק כדורסל.

אימא שלי ראתה אותו ואמרה, "הו, מי זה?"
ללא ספק, הקשר שלהם נולד ממשיכה הדדית ומתחושת הרפתקנות.
אבל ירח הדבש היה מזמן מאחוריהם בעת שאני הגעתי.